

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: I.

Citation: Brandes, Edvard: "I.", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 79. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074991008.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

I.

Iste September 1887.

Maskarade opføres med samme Rollebesætning som til Holbergjubilæet for tre Aar siden, kun at Hr. Axel Madsen har overtaget Leanders Rolle efter Hr. Emil Poulsen. Han nedlægger i den sin redelige Stræben og sin troskyldige Ærlighed, men han er tør og forlegen. Ordene kommer træhaarde og tøvende fra hans Læber. Han besidder ikke den Galfrandsmine og det Gaa-paa-Væsen, som Figuren fordrer, og som f. Eks. Hr. Zangenberg tildels kunde præstere, og han raader heller ikke over den sværmeriske Erotik, hvormed Michael Wiehe kastede Guldglang over de gamle Ord, og som Emil Poulsen dristigt efterlignede.

Som en snurrende Top staar Hr. Olaf Poulsen midt i Stykket. En Top, der aldrig snubler, so saa sikker er den sat op. Han vækker Latter og Beundring.

Det er overordenligt hvilket Liv han lægger i Repliken. Ordene bliver saa fulde og runde i hans Mund, og til den fjærneste Krog af Teatret trænger den prægtige Stemme, der fanfaremæssigt udslynger Henriks djærveste Repliker.

Maaske agerer han en Smule formeget. Undertiden spiller han altfor bevidst Komædie, og man spørger sig selv, hvad det er for en Henrik, han fremstiller.

Ikke Phisters. Phister var altid en Oldfux eller Scapin. Let, elegant, stivnet, listig, maskeagtig. Hans Henrik havde bevaret alle Traditionens Træk, ganske ligesom Olaf Poulsens, men Figuren var ikke københavnsk eller særlig Holbergsk; det var den italiensk-franske Komædies forslagne Tjenertype, gennemført med Mesterskab. Man kunde intet se fastere i Formen eller sikrere i Udtrykket; en Jonglør, hvis Kugler aldrig fejlede, saaledes var Phister som Henrik. Hans Forvandlingsævne kom ham fortrinligt til Hjælp, naar Henrik spillede sine smaa Komædier. Særlig i *Maskarade* naæde han Idealet: hvad enten han talte med Henriks eget Mæle (som ogsaa var et paataget) eller brølede som Spøgelse eller kopierede de andre Skuespillere eller forvandlede sig til Advokater og Dommer — overalt var hans Stemme beundringsværdigt illuderende og ejendommelig.

81

Hr. Olaf Poulsen ejer ikke denne Ævne, men han naar over mange Vanskeligheder ved sit vidunderlige Humør. Det lyser smittende af ham, og han synes ofte troværdigere og naturligere end Phister. Mindre Maske, mere Menneske — ogsaa mindre korrekt og klassisk. Men er hans Henrik den Holbergske?

Hvor pyntelig Hr. Poulsen er klædt! Som en Tjener fra det fineste Adelshus straalér han i sit Liberi. Bar Henrik Wegner mon Liberi? Det er tilladt at tvivle. Og hvor glad og velnæret Hr. Poulsen ser ud! Som om Henrik var Rentier og ikke Lakej. Og dog har Holbergs Henrik ikke altid kendt gode Dage. Han skildrer sig selv som den, der er født i Armod og opdraget i Sult, som maa slæbe og trælle for Brødet fra Ungdom til Alderdom og hvis Liv kun er en Kæde af Elendigheder.

Hertil svarer Jeronimus intet. Der var vel da intet Svar paa denne Henriks Selvbiografi. Hvorfor viser da Hr. Poulsen os ikke den stakkels Fyr, der har døjet saameget ondt, bag ved den vittige Tjeners Forlystelsessyge og Kløgt?